

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>DUPĂ TARIFUL STABILIT DE CONSILIUL EPARHIAL.</p>
--	--	---

PRO DOMO.

Înainte de începerea anului școlar în curs auzisem pe de o parte șoptindu-se că zilele Academiei teologice de aici sunt numărate, pe de altă parte citisem o propunere, ca această Academie să fuzioneze cu cea a episcopiei Aradului.

Părea, că Caransebeșul iarăși a ajuns la ordinea zilei, nu ca să i se recunoască vreun merit, Doamne ferește, ci ca să i se aplice cât de în grabă o lovitură strașnică.

În fața șoaptelor tainice și a propunerii „sui generis“, să vedem ce reprezintă acest înalt institut de învățământ. Reprezintă el o valoare sau e un așezământ de învățături speciale, răsărit la întâmplare în orașul nostru.

Școala inițială, aflătoare la baza existenței Academiei teologice din Caransebeș, a fost școala clericală cu două despărțăminte, unul românesc și altul sârbesc, înființată fiind în Vârșeț la anul 1822, va să zică acum 120 ani.

Scăpând de sub tutela ierarhică sârbească, secția română a menționatei școli fu adusă la Caransebeș de episcopul *Ioan Popasu*, numindu-se „Institutul teologic diecezan“.

Chiriarhul înaintemergător Ioan e preamărit până în zilele noastre ca organizator, mentor și ocrotitor al acelu „Institut teologic“, pe care l-a sprijinit și materialicește din propriile sale mijloace, ceea ce nu putem îndestul accentua.

În ultima analiză însă, acest institut de învățământ nu este alcătuirea spirituală în ediție curat românească numai a primului episcop dreptcredincios român al eparhiei Caransebeșului, ci și a celorlalți cinci arhierei, cari i-au urmat.

În fruntea acestora din urmă a stat episcopul *Nicolae Popea*, despre care știm că n'a murit de moarte firească, ci de o moarte sil-

nică, provocată de agitații necreștinești, deslănțuite împotriva persoanei sale pașnice din cauza că n'a voit să delătore delă „Institutul teologic“ pe un profesor, care avea păcatul de a fi naționalist intransigent.

După așezarea în mormânt a bătrânului chiriarh *Nicolae*, Sinodul eparhial alege de episcop al Caransebeșului pe arhimandritul-vicar *Filaret Musta*, care era om de carte și își începuse activitatea în Biserică ca profesor la „Institutul teologic“, fiind încredințat și cu direcțiunea acestui institut.

De vreme ce arhimandritul *Filaret* nu dăduse garanțiile cerute pentru stavilirea curentului național român, care devenea din ce în ce mai pronunțat și ca atare primejdios pentru „ideea de stat maghiar“, la propunerea contelui-ministru *Apponyi Albert*, coborât dintr'o familie ce purta numele *Pech von Oppenheim*, alegerea arhimandritului nu primi înalta aprobare.

Atunci deputații sinodali naționaliști aleseră de episcop pe protosincelul-asesor *Dr. Iosif Badescu*, care mai târziu a funcționat și ca profesor la „Institutul teologic“ și care în Consistorul eparhial era exponentul naționaliștilor, pentru care ținută a sa a fost în fel și chip persecutat.

După frământări de luni de zile nici acest act de alegere nu fu confirmat, ceea ce n'a intimidat pe alegătorii naționaliști, cari aleseră pentru a treia oară, de rândul acesta un episcop și mai naționalist.

Alegerea aceasta din urmă primi în sfârșit întărirea cuvenită, însă nu de dragul alesului protosincel *Dr. Miron Cristea*, ci de teamă ca nu cumva „agitatorii daco-romani“ delă Caransebeș să aleagă pe un al patrulea episcop naționalist, ceea ce cu siguranță ar fi urmat în caz de neaprobare a alegerii protosincelului *Miron*.

Ținem să observăm aici, că de lupte înverșunate cum au fost cele ce s'au dat în jurul celor trei alegeri de episcop, eparhiile-surori au fost cruțate.

Intocmai ca antecesorii săi, așa și arhierul Miron a avut să îndure destule neajunsuri și vexațiuni, ba chiar persecuții pentru simțimintele sale românești. A fost suspicionat, a fost urmărit, a fost umilit.

El e acela, care lansează ideea zidirii unui internat teologic în Caransebeș, inițiind o colectă în favorul realizării acelei idei, care colectă s'a împotmolit în cursul războiului mondial.

Cu înfăptuirea României întregite se începe un nou capitol în istoria sbuciumată a eparhiei Caransebeșului.

Episcopului Miron i se recunosc meritele pe teren național și ca satisfacție pentru cele suferite în cursul celor zece ani de arhipăstorie, e ales Mitropolit-Primat al României, iar protosincelul Iosif, înaintat în întretimp la demnitatea de arhimandrit, pe care dușmanii îl declaraseră mort „în efigie“, e ales pentru a doua oară episcop al Caransebeșului, drept răsplată pentru persecuțiile cari i-au zdruncinat sănătatea.

Inzestrat cu o putere excepțională de muncă, chiriarihul Iosif zidește din sărăcia episcopiei primele încăperi ale actualului internat, desvoltă „Institutul teologic“, pe care îl apără cu dârzenia-i cunoscută împotriva proiectului de a fi redus la nivelul inferior de „Seminar de vocațiune“, pregătindu-i într'una calea spre a fi recunoscut de Școală superioară și la urmă îi atașează nou înființata școală de cântăreți bisericești. O altă preocupare de căpetenie a sa era adunarea de fonduri pentru desăvârșirea edificiului internatului teologic.

După adormirea în Domnul a acestui chiriarih activ, ocupă scaunul văduvit al eparhiei Caransebeșului arhimandritul dela Oradea *Dr. Vasile Lazarescu*, care ca profesor de teologie pune mare pond pe perfecționarea stărilor încă neconsolidate pe deplin la Academia teologică, în urma greutăților ivite.

Favorizat de faptul, că profesorii Academiei trec la fondul de pensiuine al statului, i-a fost dată în anul 1938 posibilitatea să înlocuiască pe profesorii merituosi și înaintași în vârstă cu puteri didactice tinere. Iar în ce privește internatul execută testamentul predecesorilor săi, stându-i la dispoziție banii adunați de aceia.

În urma stăruințelor continue ale arhieru-

lui Vasile, are Caransebeșul un internat cum puține institute de educație teologică din Țară se pot mândri a-l avea.

Din expunerea aceasta sumară se vede, că Academia teologică din Caransebeș este în parte rezultatul strădaniei depusă de cei șase arhieriei, dintre cari patru persecutați pentru iubirea lor de neam, încât cu drept cuvânt îi putem număra printre martirii națiunii.

Se poate, ca moștenirea lor, stropită cu sudoarea suferinței, să fie acum în primejdie?

Dar să mergem mai departe.

Academia teologică din Caransebeș nu este numai încoronarea strădaniei celor șase arhieriei, ci totodată și plămada spirituală a unei munci intense de zeci de ani, săvârșită de distinși profesori, cari dela catedră serveau pe lângă interesele Bisericii și pe cele ale Națiunii.

Dintre acei profesori remarcăm pe câțiva și anume pe:

Andrei Șaguna arhiepiscopul și mitropolitul de mai târziu, care după restaurarea mitropoliei Ardealului și a Banatului introduce în Biserica noastră sinodalitatea, fiind autorul Statutului organic. Apoi excelează ca conducător politic al Românilor de dincoaci de Carpați, desvoltă o întinsă activitate literară și e factorul de căpetenie la înființarea „Astrei“.

N. Tincu-Velea, publicist și istoric, activ pe teren politic-național, pe urma căruia ni-a rămas prețios material istoric îndeosebi în ce privește trecutul Românilor din Banat.

Dr. Iosif Olariu, fost director al „Institutului teologic“, autor apreciat de opuri științifice de valoare în domeniul teologiei, cunoscute în întreaga țară.

Dr. Gheorghe Popovici, mai întâi profesor, apoi protopop al Logojului și istoriograf, care ca parlamentar a jucat un rol preponderant în viața Banatului.

Dr. Petru Barbu, pe atunci specialist neîntrecut de catihetică, autor de cărți didactice și naționalist până la sacrificare de sine.

Dr. Vasile Loichiță, actualul decan al Facultății teologice din Cernăuți, care are la activul său o muncă prodigioasă și a sprijinit eparhia noastră în momente de grea încercare.

Ceilalți profesori, bine calificați, au fost întotdeauna la datorie.

Acestea ce privește trecutul.

În prezent are Academia teologică o cunună de profesori, cari deși încă la începutul carierei, prin muncă neobosită se trudesc să ajungă pe înaintași.

Caransebeșul, fiind convins de însemnătatea acestui înalt institut de învățământ și fiind recunoscător celor ce l-au înălțat acolo unde se află astăzi, întru cinstirea memoriei lor a ridicat din danii publice la locuri de frunte două busturi, unul care reprezintă pe episcopul Ioan Popasu și celalalt pe profesorul-director Iosif Olariu.

Prin faptul acesta a prins Academia teologică rădăcini adânci și sănătoase în ogorul sufletesc al Caransebeșului.

Se poate ca acum să tăiem aceste rădăcini? Se poate ca acum să anihilăm rodul unei munci de 120 ani?

Suprimarea nu a unei Academii teologice ortodoxe, ci a oricărei instituțiuni românești cât de neînsemnate între actualele împrejurări încă neclăritate pe deplin în favorul nostru, fie în Ardeal, fie în Banat, ar fi o știrbire a patrimoniului național, ceea ce credem că nu se poate risca, pentru că episcopiile cele dincoaci de Munți nu și-au terminat încă rolul lor specific, fiind aici stări excepționale.

Neținându-se cont de postulatul național de a se păstra toate instituțiunile românești, ne vom trezi cu două feluri de episcopii. Unele vor fi episcopii adevărate, cari strălucesc în splendoarea așezămintelor lor înconjurătoare și altele, cari își macină zilele la lumina de felinar ce-și împrumută puterea slabă din lipsa de instituțiuni. Starea aceasta de nemerită inferioritate ar fi preludiul sinistru al desființării acestora din urmă.

Dar să nu uităm, că chestiunea pe care o tratăm este și o chestiune de răspundere, să nu uităm, că fiii noștri vânjoși și viteji, cari luptă acum în Rusia pentru apărarea sfintei Cruci, azi-mâne se vor reîntoarce în cea mai mare a lor parte și atunci ne vor întreba, cum am păstrat talantul, care ni s'a încredințat spre chivernisire.

Lipsirea Caransebeșului de Academia teologică, fie prin desființare, fie prin contopire, care contopire în definitiv nu e alta decât o desființare deghizată, ar fi o lovitură de moarte aplicată orașului românesc cunoscut în cele bisericești ca cetatea duhovnicească a episcopului Ioan Popasu, iar în cele naționale ca fortăreață neînvinsă a generalului Traian Doda.

Lovitura aceasta nu i se poate aplica din puternicul motiv, că așezământul de înalte studii teologice al Caransebeșului „il păzește un trecut și îl chiamă un viitor“.

Aurel Moacă

INDIVIDUALISMUL RAȚIONALIST ȘI DRAGOSTEA CREȘTINĂ.

„Întru aceasta va cunoaște lumea că sunteți învățați ai mei, de veți avea dragoste întru voi“ (Ioan XIII, 35).

Frați creștini,

Ne mai desparte doar o jumătate de veac de zilele în cari se vor împlini două milenii de când se propovăduște neconținut pe pământ vestea cea bună a slobozirii omului din păcat; de când s'a pogorît cerul la noi și Dumnezeu a petrecut în trup omenesc printre cei născuți din Adam, pentru a le arăta calea pe care mergând nu vor umbla întru întunec, ci vor avea lumina vieții.

Și totuși noi cei muritori, atât de nepricepuți și zăbavnici cu inima a crede câte ne grăesc Scripturile despre Hristos, căutăm încă altfel de lumină decât lumina Lui, pentru a ne limpezi cărările vremelnicei viețuirii. Și ochi având, iată nu vedem că numai El este adevărata lumină a lumii, aceea care se proiectează neîmpuținată peste creștetul de veacuri al dăinuirilor de aci, ci alergăm după false luminițe, cari nu pălpăie mai mult decât o clipă înainte de a se cufunda în întunerecul neantului, din care au fost trași la ființă acei ce le-au aprins din isvorul minții lor. Lăsăm, cu alte cuvinte, la o parte, nebagându-L în seamă, pe Hristos, puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu, în locul căruia am pus și punem ceace strămta noastră pricepere omenească ne spune.

Ci prin asemenea atitudini în viața și față de viața noastră, nu ne putem zice a fi mai fericiti sau cel puțin la fel cu moșii și strămoșii cari căutând pe Domnul nu s'au lipsit de tot binele. Căci cine, dintre noi cei de acum, ar putea mărturisi că este acela care să-și simtă inima cuprinsă de dulceața *păcii* ce este isvor de fericire, cum nu descoperim altul a fi în tot ce lumea din afară ne oferă? Și cine este acela care nelăpădând nemincinoasa nădejde în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu se socotește pe sine însuși de ajuns, iar gândurile zămislite în țeasta capului lui măsură și dreptar deplin al făptuirilor sale?

Pentru care pricină, mai mult decât oricând altădată, în zilele noastre *nefericirea* a ajuns a fi stăpână peste sufletele asupra cărora s'a abătut cumplită desnădejde, care nu este decât gradual mai neînsemnată decât aceea ce va cuprinde iremediabil pe păcătoși, după obșteasca judecată.

Ci lăsând la o parte greutatea zilelor prin cari trecem, sau mai bine zis nefăcând din aceasta însăși pricina chinurilor din sufletul nostru, să întrebăm cu intenția de a descoperi rădăcina mai adâncă a răului, de unde vine oare nesfârșita și zadarnica sbatere a omului în *infernul* care e lumea de astăzi? Oare nu se datorește aceasta exclusiv falșificării totale a sensului vieții, în înțelesul că lumea actuală consideră a fi esențial tocmai ceea ce e secundar și accesoriu în viață, proclamând bunăoară că nu viața e lucrul principal ci cunoașterea ei, că nu fericirea e lucrul de căpetenie, ci numai analiza acesteia? Sau concepând fericirea prin intermediul prisme diformatoare a aceleași răsturnări de valori, care face pe atât de mulți să creadă că rostul suprem al vieții este ori pofta trupească, ori îmbogățirea, ori gloria?

Ceea ce cu alte cuvinte însemnează, iubitorilor credincioși, că tragedia lumii de astăzi este propriu zis *tragedia individualismului* sau a *egoismului raționalist*, în opoziție cu *iubirea* pe care ne-a propovăduit-o Mântuitorul lumii. Înțelegând prin individualismul abstract, atitudinea insului singularizat, care în egocentrismul său se vrea pe sine însuși scop și centru al dănuirii, irosindu-și toate forțele spiritului exclusiv în slujba acestei năzuințe, pe care o justifică mai apoi silogistic. Această tendință de raționalizare a vieții, care ne-a copleșit, este însă aceea care ne-a distrus cerul și a golit firea ce ne împresoară de tot ce era altădată taină și mister, și mai ales ne-a frânt aripile cu cari odinioară sufletul se putea ridica spre zările pe cari firea lui spirituală le râvnește.

Și de aci *iadul* care e însuși cadrul de viațuire al unei societăți care se vrea clădită pe baze raționale și care s'a rupt din legăturile cu Dumnezeu, singularizându-se în orgolioasa ei suficiență până la a striga plină de trufie: Vom face o lume nouă, mai bună decât aceea ce a fost, după calapoade cu totul raționale, fără a avea nevoie de Dumnezeu la temelia ei și fără a-L întreba măcar dacă ne permite. Ceea ce, în fond, nu e altceva decât o reeditare modernă a străvechei răsvrătiri a omului dela zidirea *Turnului Babel*, al cărei fiasco nu a întârziat a se vădi încă dintru început, adică dela marea revoluție franceză și a cărei neputință se va potența până în ziua când lumea va vedea limpede nebunia unei asemenea încercări, de a-și croi adică forme de viață împotriva lui Dumnezeu ca în haosul sovietic, sau fără Dumnezeu ca în altfel

de ideologii cari uită cuvântul Mântuitorului ce s'a zis răspicat pentru toate vremile: „Fără de Mine nu puteți face nimic“.

Fiindcă, iubitorilor credincioși, rostul omului pe lume nu e acela de a nu vedea mai departe de strămele lui interese ori de marile sale ambiții, sau de a lucra ca și când totul s'ar sfârși la el ori cu el, sau s'ar reduce totul cel mult la ceea ce cade ne cade sub simțuri și poate fi încadrat în cuprinsul unei efemere vieți omenești. Ci rostul firesc al omului e de a fi într'o vastă și universală legătură cu lumea prin *covârșitorul sentiment al iubirii*, care să-l lege de toți ceilalți zidiți din aceeași țărână a pământului și răscumpărați prin același sânge al Mântuitorului și să-l unească îndeosebi cu Dumnezeu cel mai presus de lume, începutul și sfârșitul dragostei omenești.

Căci fără dragoste sufletul omului nu trăește și nu poate trăi *deplin*, ea fiind tot atât de trebuincioasă pentru el, cum este de exemplu oxigenul pentru respirația trupească. Dragostea este singura atmosferă spirituală întru carea viețuind sufletul se poate înzdrăveni și poate scăpa de răutatea asfixiantă ce-l diformează, până la acoperirea pecetei lui Dumnezeu dintr'ânsul. Și îi este mai ales foarte de folos omului Dumnezeu și dragostea spre El, ca să nu rămână izolat și suspendat în lume, cum ar fi o plantă fără rădăcină, deasupra pământului. Ci după cum *geotropismul* plantelor face ca rădăcinile tuturor să se îndrepte spre adâncul pământului, pentru a se fixa și pentru a-și trage hrana, așa și sufletul omenească tinde prin ceea ce am putea numi *uranocentrismul* său cu nevăzute legături ale duhului spre cer, adică spre Dumnezeu, ziditorul și făcătorul său de bine.

Iată cuvinte pentru cari dragostea față de Dumnezeu și de oameni, „întru carea toată legea și proorocii atârnă“ după cum ne-a încredințat Domnul, este însuși temeiul și sâmburele învățăturii mântuitoare creștine!

Ci a spune cu deamăruntul toate câte prin dragoste le-a făcut Dumnezeu pentru lume, dela zidirea până la izbăvirea ei, ori a înșira bunurile cele duhovnicești ziditoare cari sunt roadă a dragostei sufletului creștin pentru deaproapele său, sau a tâlcui înălțimea locului ocupat de dragoste în ierarhia virtuților creștine, sau a arăta dulceața curată pe care o varsă în inimi trăirea în dragostea lui Dumnezeu, nu ne ajunge nici timpul acum și ne lipsește și îndrăzneala, după ce atâția grăitori de Dumnezeu, ca și *Pavel Apostolul*, i-au ridicat nepieritoare imne de slavă.

Ci gândindu-ne numai la amărăciunile vieții noastre, pline de necazuri, pe cari ni le facem unii altora, în locul dragostei ce ar trebui să ne unească, aș vrea să vă învăț că dacă dragostea exclusivă de sine, adică egoismul și justificarea lui rațională, e în ultima analiză pricina tuturor neajunsurilor noastre, iubirea lui Dumnezeu și a semenilor este mijlocul de vindecare al sufletului frământat de ură. Iar pentru o mai mare încredințare despre acest adevăr, vă voi povesti în rezumat ce a scris despre fericirea prin dragoste și nefericirea prin justificarea rațională a egoismului, cel mai mare gânditor modern al ortodoxiei, romancierul rus *Dostoievski*, în ceea ce a intitulat el „*Visul unui om ridicul*”.

Un cetățean cuprins de iremediabila melancolie a convingerii că în lume totul e fără însemnătate și că prin urmare viața aceasta n'are nici un sens, se hotărăște să se sinucidă. Înainte de a-și pune în aplicare gândul el adoarme însă și adormind are un vis. Se făcea anume că un geniu necunoscut, după ce omul se sinucise, îl ridică prin spațiile interstelare, ducându-l dintr'odată într'o lume fericită, asemenea *Arcadiei felix* a celor vechi, sau *Edenului* iubirii creștine. Această lume a fericitilor era dominată de o *universală armonie*, de sinceră înțelegere reciprocă, de desăvârșirea raporturilor dintre oameni, bazate exclusiv pe iubire. Nu se știa acolo ce este păcatul, nu se pomenise cândva vre-un chin sau vre-o suferință, iar moartea însăși era o fericită adormire.

A fost de ajuns însă ca în această lume de neseacă fericire să apară sufletul acestui sinucigaș, pentru ca totul să se turbure dintr'odată și să se învenineze raporturile dintre locuitorii țării minunate, care va intra apoi într'o iremediabilă putrefacție. Anume, încep să apară probleme care nu erau: oamenii încep să se ucidă între ei și să se sinucidă, să se diferențieze prin profesii, să se certe asupra adevărului și să intre în eroare, prăbușindu-se din ce în ce mai mult în decadență.

Strigătul lor era acum următorul: Nu viața e lucrul principal ci cunoașterea acestei vieți, nu fericirea e lucrul principal ci cunoașterea și justificarea ei dialectică și deci datoria oamenilor este de a alcătui o societate rațională. Sinucisul, care vede această transformare și știe de pe pământ ce însemnează a clădi o societate rațională, se opune categoric la acest proiect, dar e declarat nebun mistic și condamnat la expulzare. În acest moment omul nostru se deșteaptă.

Iubiților credincioși,

Rațiunea umană concepută ca libertate arbitrară a omului ce refuză harul Bisericii, e izvorul din care pornesc, după cum s'a văzut, numeroasele noastre nenorociri, fie individuale, fie și sociale, cum sunt războaiele și revoluțiile. Iar remediul acestei stări nu este altul decât reîntoarcerea la sensul primar al vieții omenești, care este *iubirea*, valoarea primordială și esențială a viețuirii noastre.

Fiindcă lucrul principal nu este de a concepe, ci de a trăi și nu de a trăi oricum, ci așa după cum calitatea noastră de creștini reclamă. Se știe că la temelie raționalismului lumii de azi stă propoziția unui filosof, care făcuse din însăși existență o urmare a cugetării. Dar omul nu există fiindcă cugetă sau pentru a cugeta, ci el există pentru a iubi; existența lui este împletită cu dragostea.

A spus cineva odată că *iadul e neputința de a iubi*. Și în același înțeles putem spune și noi acum că iadul în care ne frământăm azi e starea de ură universală, care se opune iubirii pe care fiecare o datorează tuturor. Nu ne vom opri asupra formelor extreme pe cari le-a luat dușmănia dintre popoare, mergând uneori până la tendința de exterminare totală. Nici nu vom deplânge soarta încercatei noastre Țări, care a fost sfâșiată de vecinii ce s'au repezit asupra ei asemenea păsărilor de pradă, fiindcă vitejia eroilor între eroi cari sunt nebiruiții noștri soldați ne-a și spălat rușinea dintr'o parte. Dar socotind numai raporturile existente între singuratecii indivizi din sânul aceleiași comunități naționale, nu cred să mai fi fost asemenea zile — și cei bătrâni știu mai bine ca noi aceasta — în care omul să fie, cum se spune, lup răpitor aproapei său și să vadă în fiecare semen un adversar de înlăturat sau de strivit, pentru a-și face el loc înainte, nici să fi fost cândva atâta pizmă și necugetată dușmănie, care să meargă până la diabolica bucurie de răul și nenorocirea aproapei ca în zilele acestea, în cari ne svârcolim sufocați de ura ce ne sfâșie inimile.

Ci din această strânsoare de iad putem evada oricând și ne putem chiar creia fiecare din noi un fel de raiu al său, prin forța covârșitoare a dragostei, care e mai puternică decât cea mai înveninată vrăjmășie. Fiindcă, nici odată nu ne poate produce vreun rău ura altora spre noi, ci cel mult anumite neplăceri, dar totdeauna vom suferi, chiar fără să ne dăm seama, de propria noastră ură față de alții.

Dacă s'ar sălășlui însă întru noi toți dra-

gostea pe care Mântuitorul lumii a propovăduit-o, într-o zi, într'un ceas, sau și într'o clipă s'ar putea schimba fața lumii, iar pământul să fie transformat într'un *nou raiu*, așa cum fusese cel dintru început, din grădina Edenului. Căci, zic iarăși, nu prin ascuțimea minții, ci cu bunătatea inimii se dobândește adevărata fericire a acestei lumi.

Și pentru aceasta, vă îndemn, fraților, ca toți cei ce ne numim creștini, să vărsăm dragoste peste ură și să copleșim prin bunătate dușmănia, pentru a le stinge, după cum se stinge focul cu apă. Căci dacă am răspunde la pizmă, clevetire, ură și dușmănie cu aceeași măsură, ce altceva am face decât am alimenta focul răutății, pentru ca vâlvătaia lui să ajungă a nu mai putea fi stăpânită.

Aceasta din partea noastră, pentru ca prin pecetea iubirii de oameni să fim recunoscuți de oricine drept ascultători și următori ai Mântuitorului, care ne-a dat porunca cea nouă a dragostei. Iar fiindcă numai prin strădania voii noastre nu vom ajunge nicicând ca inima să ne fie plină de dragostea, ce e virtute revărsată de sus prin puterea lucrătoare a harului, mâinile împreunând și ochii înălțându-i spre Acela din care isvorăște începerea oricărei țării de creștinească viețuire să-I zicem:

Dumnezeule, iată inimile noastre s'au învârtoșat și picioarele noastre s'au abătut dela cărările ce duc spre voia Ta. Gândurile noastre s'au sumețit, asemenea celor ale necredincioșilor și păgânilor și urechile noastre au lăsat să treacă prin ele fără ecou porunca cea mare pe care ne-ai dat-o, Sfinte, ca să ne iubim unii pe alții. Ci cum ne va cunoaște lumea, prin semnul dragostei, că suntem învățații ai Tăi, când noi înșine nu ne cunoaștem a fi așa. Pentru aceasta ne rugăm Ție, Bunule și cu umilință strigăm către Tine, Milostive: Varsă pacea Ta de sus, întru noi cei necăjiți și umple inimile noastre de bogăția harului Tău, pentru a se topi din ele toată vrăjmășia și ura și a se sălășlui într'ânsele sfânta și marea dragoste către Tine și binefăcătoarea iubire cea către aproapele. Ca urmând astfel voi Tale celei drepte, să ajungem a covârși prin dragostea de alții sumeția cea cu minci-noasă înțelepciune a iubirii de sine, în care ne svârcolim acum, dobândindu-ne astfel pacea după care însetează sufletele noastre și pe carea ai adus-o lumii, Tu carele ești singura nădejde a păcii noastre și Căruia slavă se cuvine a-Ți înălța: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin!

Pr. I. Firca

La mânăstirea cu maici dela Vasiova.

La poalele cusute cu flori și cu izvoare de apă ce se despletesc în șuvițe de argint, nu departe de comuna Vasiova, vecuește ca o admirabilă podoabă a Ortodoxiei, marea mânăstire sf. Ilie.

Mânați de tainice îndemnuri ale sufletului, un grup de pelerini, am pornit s'o vizităm. Pornind cu trenul din Oravița, după 4 ore de călătorie, am ajuns în zorii zilei în Vasiova. De aici pe jos, la câteva sute de metri a și început să se profileze în jocul de umbre și lumini, turla. Căminul maicelor apare maiestros, iar în dreapta mânăstirea încununează fruntea divină a acestui rai pământesc.

La mânăstire ne întâmpină maicile. Reculegerea sufletească ne stăpânește pe toți, ajungem la un popas adecvat de reculegere, liniște și meditație. În această atmosferă de misticitate îți aduni gândurile fugare, îți lași privirea să se adâncească și te regăsești pe tine. Sunt clipe sfinte și mari. Sunetul clopotelor din turlă bate sonor și duios, vestind începutul sfinteii slujbe.

Maicile se strecoară și trec din chilii cu priviri plecate spre sf. locaș. Trece și călugărul, solitar cu ochii luminați de un surâs feciorelnic, umil, ca cel mai necunoscut și cel din urmă dintre muritori.

Simt o patetică nerăbdare în așteptarea marelui act al Liturghiei.

Intrăm și noi în sf. mânăstire. Miroase a smirnă și tămâie. Flacăra tainică și strălucitoare a luminelor dela policandre, cu razele soarelui au împânzit interiorul mânăstirii.

Peste tot strălucește soarele iubirii și un decor de nesfârșită sărbătoare.

Perdeaua din ușa altarului se trage la o parte și părintele Vichentie cu tâmple de argint, binecuvântă. Din altar, entuziasmul, avântul, pasiunea religioasă a glasului său se înalță către Atotputernic, plutește par'că în văzduh și se pierde apoi departe spre Tatăl Ceresc.

Din strana dreaptă armonia divină e corul maicelor, cu ochi albaștri de fecioare și cu gura sonoră de cântece, se înalță în spirale vibratoare cu extaz și avânt liric. O simfonică psalmodiere de răspunsuri liturgice și tropare care eliberează spiritul de lut încât întreg sufletul se cutremură.

Sub aceste impresii și emoții de altitudine

spirituală și de înălțare, flacăra credinței se simte triumfătoare.

În această atmosferă dumnezeiască încărcată de misticitate, unii își apleacă capul, alții își împletesc mâinile pentru rugăciune, îngânând o rugăciune de iertare, unii stau încremeniți în genunchi și alții plâng în tăcere.

Simți că aici inima se umple de picurii luminoși ai fericirii și simțirea se transformă într-o harpă de aur, că aici este un laborator sufletesc, că aici este izvorul vecinic de apă vie al credinței, aici e taina cea mare a existenței, aici e podoaba etică a celei mai curate forme de legătură între om și veșnicie, aici e un Maglavit chemător, aici e Ierusalimul ortodoxiei.

*

După sfânta Liturghie am vizitat căminul maicelor. Aici se adevărește odată mai mult, că omul sfințește locul.

Maica Alexandrina Colibaba, stareța mănăstirii, cu o atenție deosebită și cu o aristocratică curtenire a explicat pelerinilor. Domină nu numai prin statura ei ci și prin noblețea sufletească ce-o vădește.

Potirul sufletului ei e plin de credință. P. C. Sa a intuit în toate intimele semnificații disciplina monahală și astfel se explică numai că a știut să insuflă tuturor aceluia care o secundează devotamentul pentru o așa de nobilă concepție de viață.

Toate maicele sunt înzestrate cu darul inițiativei. Ele poartă diferite funcțiuni. Și îndeltnicirile cele mai modeste, poate și cele mai vulgare, prin rostul lor, sunt făcute numai de ele.

*

Târziu de tot, în amurgul blond, când soarele se apropie de asfințit, învăluind totul în mii de raze, ca într'un păienjenis de aur, cuprinzând mănăstirea într'o cunună de foc ca o aureolă, am plecat la tren mai smeriți, mai primeniți, mai încălziți în cele sfinte ale neamului nostru.

Iosif Crețu

Cela ce crede și se va boteza, se va mântui; iar cela ce nu va crede, se va osândi.

Marcu 16, 16.

*

De veți păzi poruncile Mele, veți rămâne întru dragostea Mea; precum Eu poruncile Tatălui Meu am păzit și rămân întru dragostea Lui.

Ioan 15, 10

Ș T I R I

Personale Prea Sfințitul Părinte Episcop Veniamin a plecat Luni în 19 Octombrie la București, având să aranjeze o seamă de chestiuni de-ale Episcopiei.

Cercuri pastorale. În 15 Octombrie s'a întrunit cercul preoților din jur în Dalci, fiind sărbătoare (rugă, a doua zi de hram). Sfânta Liturghie s'a oficiat de soborul preoților: Ioan Jucos Zervești, Nichifor Lazăr Zlagna și Gheorghe Golopența din Dalci. Predica pâr. Jucos despre primația sufletului a trezit mult interes. Totuși, a fost cu atenție ascultată cuvântarea pâr. Golopența dela ședința publică despre jertfă și cu deosebire despre jertfa pentru Cruce și Patrie.

Cercul pastoral Ciuchici s'a întrunit Duminică în 18 l. c. în Petrița. Deși păstorită conștiincios, parohia s'a resimțit de pe urma noutății. Și aici a fost săvârșită sf. Liturghie în sobor de preoții: Sofronie Puța, Nicolai, Dr. Iacob Crețu, Macoviște și Gheorghe Simu din Petrița. Pr. Dr. I. Crețu a vorbit despre „rolul Bisericii în viața neamului”, încununându-și predica prin distribuirea de broșuri din propria bibliotecă. Atât cuvântul, cât mai ales dania preotului au impresionat profund, căci credincioșii apreciază în chip deosebit jertfa care se face ici-colo și pentru ei.

Dania Comunității de Avere. Din nou Comunitatea de Avere se afirmă ca prietenă și sprijinitoare a instituțiilor culturale din orașul nostru. Prin mijlocirea celor câțiva merituși membrii din Consiliul de Administrație — unii din ei membrii și în Adunarea noastră eparhială — s'a votat și predat Academiei noastre teologice suma de Lei 40.000 pe seama bibliotecii profesionale. Și pe această cale Direcțiunea școlii aduce mulțumiri dlui președinte Col. R. Boldea, dlui dir. general Șt. Boruz și tuturor aceluia cari prin cuvântul sau fapta lor au contribuit la această frumoasă danie.

Pelerinajul Ciclovenilor la mănăstirea „Sf. Ilie”. Un grup de credincioși din Ciclova-montană, în frunte cu preotul lor Vasile Crețu au făcut Duminică trecută un lung pelerinaj la mănăstirea de maici dela Vasiova. Impresiile acestui pelerinaj le descrie într'un cuceritor articol colaboratorul nostru înv. Iosif Crețu.

Pentru monumentul eroului general Ioan Dragalina au mai intrat dela următoarele parohii: Lei 1370 dela Ocna de fier, Lei 950 dela Topleț și Lei 325 dela Surducul-mic.

Întrucât vre-o Parohie nu a fost cuprinsă între cele publicate în Foia Diecezană, să sesizeze Consiliul eparhial, căci poate banii — neindicați — s'au contat în altă parte.

Salariile preoțești pe luna Septembrie au fost ridicate dela Stat. S'au reținut câte 300 Lei pentru două cazuri de moarte și contribuția parohiilor de 4% pentru care preoții vor primi chitanțe spre a-și ridica banii dela episcopii.

„Basmе, Istorioare, Strigături”, au apărut ca Nr. 12 în Biblioteca folcloristică a Banatului de sub direcția dlui Lucian Costin. Pag. 24, Lei 25.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 5487 Bs. 1942.

CONCURS.

Consiliul eparhial publică concurs pentru ocuparea unui post de impiegat cu 3 gr. cu un salariu de 6850 Lei prevăzut în bugetul Statului, vacant la Centrul Episcopiei, cu termen de 15 zile de la publicarea în „Foaia Diecezană“ reclamându-se pentru acest post un bărbat cu cunoștințe în purtarea arhivei.

Cererile scrise cu mâna proprie și timbrate în regulă se vor înainta Consiliului eparhial anexându-se la ele și următoarele acte:

- a) Extras de botez,
- b) Certificat de naționalitate,
- c) Certificat de studii,
- d) Certificat de starea sanitară,
- e) Certificat despre situația militară,
- f) Eventualele dovezi despre serviciul prestat anterior.

După expirarea concursului, candidații vor presta un examen.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută la 26 Septembrie 1942.

Episcop:
† **VENIAMIN**

2-2

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

Nr. 5579 C. 1942.

ORDIN CIRCULAR.

Față de numeroasele cereri primite, Tipografia Cărilor Bisericești a scos zilele acestea ediția II-a, revăzută și întregită, a cărții de slujbă: Ectenii și Rugăciuni pentru timpuri de război.

Cartea cuprinde: Ectenia la Vecernie, la Utrenie și la Sf. Liturghie, pentru biruința oștirilor noastre asupra vrăjmașilor și hulitorilor de Dumnezeu bolșevici. Urmează apoi Cinstitul paraclis și canonul de rugăciuni către Maica Domnului, ce se cântă la vreme de război. La sfârșit se află Rânduiala Panihidei cu toate cântările și rugăciunile ce se rostesc când se săvârșește slujba de pomenire a ostașilor căzuți pe câmpul de luptă pentru apărarea țării și a credinței.

Aceste ectenii și rugăciuni sunt culese din cărți de slujbe mai vechi și ele urmăresc creștinescul scop de chemare stăruitoare a ocrotirii lui Dumnezeu, „cu ajutorul căruia dăm la pământ pe potrivnicii noștri și întru numele lui sfărâmăm pe cei ce se scoală asupra noastră“.

Doritorii de a avea această carte, se vor adresa Consiliului eparhial cel mai târziu până la 31 Octombrie a. c., cunoscând că prețul unui exemplar este de 150 Lei și se achită odată cu anunțul sau, la cerere, poate fi reținut din salariu.

Caransebeș în 13 Octombrie 1942.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Nicolae Cornean

PRIMĂRIA ORAȘULUI CARANSEBEȘ.

Nr. 8045/1942.

Publicațiune.

În conformitate cu dispozițiunile art. 61 din Codul Funcționarilor Publici, publicăm vacanța următoarelor posturi la această primărie:

1. Un post de impiegat Grupa A. 9 tip. 35, Lei 5300 salariu lunar;
2. Un post de dactilografă Grupa A. 40 tip. 35, Lei 5300 salariu lunar;
3. Un post de desenator Grupa C. 5 tip. 9 Lei 5300 salariu lunar.

Candidații la aceste posturi trebuie să îndeplinească condițiunile prevăzute de art. 3, 57 și 58 din Codul Funcționarilor Publici, cu următoarele derogări:

Pentru postul de dactilografă, candidatele trebuie să aibă cel puțin vârsta de 18 ani și absolvența Gimnaziului teoretic, a Gimnaziului comercial sau a Școalelor echivalente.

Se preferă absolventele și a unei școli sau curs special de dactilografie.

Pentru postul de desenator se pot primi și candidații cu vârsta de 40 împliniți, absolvenți ai Gimnaziului industrial sau posesori a unei cărți de maestru și examen.

Numirile în funcțiunile de impiegat și dactilografă se fac în ordinea reușitei la concursul prevăzut de art. 63 din Codul Funcționarilor Publici. Numirea în funcțiunea de desenator se face direct de această primărie.

Candidații, odată cu cererea, vor depune și actele doveditoare a îndeplinirii condițiunilor de admisibilitate generale și speciale prevăzute de lege. Cei ce ocupă în prezent vre-o funcțiune publică își vor înainta cererea după normele prevăzute de art. 102 și urm. din Codul funcționarilor Publici.

Cererile se primesc până în ziua de 5 Noembrie a. c.

Caransebeș, 17 Octombrie 1942.

Primar:
Dr. Isac Rădulescu

Secretar:
Dr. Titus Anton